

รูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น

The lifestyle's Pattern According to Sufficiency Economy Principle of Khon Kaen Municipality School's Teachers

ผการัตน์ สุขชุม (Pakarat Sukchoom)*

มงคล ดอนขวา (Mongkon Donkwa)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น และคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น 11 โรงเรียน ปีการศึกษา 2552 จำนวน 249 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 2) ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีความเชื่อมั่น 0.91 3) แบบสอบถามปลายเปิด เป็นการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 4 ด้าน

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) การดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ ในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$) เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การลดค่าใช้จ่าย การประหยัด ด้านการอุปโภค บริโภค ($\bar{x} = 4.04$) การออมเงินและสวัสดิการ ($\bar{x} = 4.03$) ประกอบอาชีพโดยการพึ่งตนเอง ($\bar{x} = 3.89$) และการวางแผนรายรับรายจ่าย ($\bar{x} = 3.66$)

2) การดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม ในภาพรวม มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$) เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว ($\bar{x} = 4.26$) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ($\bar{x} = 4.26$) มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน เพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารและคนรอบข้าง ($\bar{x} = 4.20$) และมีส่วนร่วมและช่วยเหลือสังคม ($\bar{x} = 4.16$)

คำสำคัญ: การดำเนินชีวิต ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น

Keywords: Perception, Political information, Rajamangala University of Technology Isan.

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3) การดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$) เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ ($\bar{x} = 4.15$) เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{x} = 4.13$) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.13$) และรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบคอบ ($\bar{x} = 4.09$)

4) การดำเนินชีวิตที่สอดคล้องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านวัฒนธรรม ในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$) เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ รู้จักเลือกรับและแยกแยะวัฒนธรรมอื่น ๆ ($\bar{x} = 4.30$) มีส่วนร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.24$) เห็นประโยชน์และคุณค่าของภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.23$) พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาก่อให้เกิดประโยชน์ ($\bar{x} = 4.09$)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่นมีความคิดเห็นที่ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจคือ การดำรงชีวิตโดยรายได้สมดุลกับรายจ่าย มีเหตุผลในการใช้จ่ายเงิน มีเหตุผลในการใช้ของ เพราะจำเป็นหรือฟุ่มเฟือย มีการออมเงิน ด้านสังคมคือการที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งปันกำลังทรัพย์ กำลังกาย กำลังใจ และกำลังความรู้ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเพียร มีความอดทน ด้านสิ่งแวดล้อมคือการจัดการกับทรัพยากรธรรมชาติให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน ด้านวัฒนธรรมคือเห็นคุณค่าในความเป็นไทย เห็นประโยชน์และคุณค่าของภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักเลือกรับและแยกแยะวัฒนธรรมอื่น ๆ

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study Lifestyle Pattern According to Sufficiency Economy, and 2) the opinion on Sufficiency Economy Philosophy of teachers under jurisdiction of Khon Kaen Municipal Schools. The population using in this study included 499 teachers under jurisdiction of Khon Kaen Municipal Schools. Sample size was determined by proportional determination. The samples were 249 teachers. The efficiency of instrument was found by Reliability Coefficient = 0.91. The instrument was questionnaire including 3 parts as: Part 1; get group included the samples' demographic data, as a checklist. Data were analyzed by tallying the frequency and calculating the Percentage. Part 2: the information of lifestyle relevant to Sufficiency Economy Philosophy regarding to economic, social, natural resource and environment, and cultural aspects of teachers under jurisdiction of Khon Kaen Municipal Schools, as Rating Scale. Data were analyzed by tallying Frequency and calculating the Mean ($\bar{X}$), and Standard Deviation (S.D). Part 3: the Open-ended Questionnaire. The content analysis was performed, the issues were concluded in descriptive form.

The research findings found that:

1. For the model of overall lifestyle relevant to Sufficiency Economy Philosophy, the practices were in "High" level. Considering each aspect, found that there were 4 aspects of lifestyle model as relevant to Sufficiency Economy Philosophy, as follows:

1) For economic aspect, the overall lifestyle based on Sufficiency Economy Philosophy, the practices were in "High" level, ranking in order as follows: to reduce the expenditure, saving in consumption ($X = 4.04$), money saving and welfare ($X = 4.03$), earning one's living by self-dependent ($X = 3.89$), and planning for revenue-expenditure ($X = 3.66$).

2) For social aspect, the overall lifestyle based on Sufficiency Economy Philosoph, in social aspect, the practices were in “High” level, ranking in order as follows: to have good relationship with family ($X = 4.26$), to have relationship with co-worker ($X = 4.26$), to have good attitude towards work, administrators, and neighbor ($X = 4.20$), and to participate and provide support for society.

3) For natural resource and environment, the overall lifestyle based on Sufficiency Economy Philosophy in natural resource and environment, the practices were in “High” level ranking in order as follows: to use technology appropriate and congruent with one’s need ($X = 4.15$), to select the resource worthwhile and most benefit ($X = 4.13$), natural resource and environmental conservation ($X = 4.13$), to use natural resource and environment carefully ($X = 4.09$).

4) For cultural aspect, the overall lifestyle based on Sufficiency Economy Philosophy in cultural aspect, the practices were in “High” level, raking in order as follows: to select in taking and distinguishing the other cultures ($X = 4.30$), to share in Thai Culture Conservation, local wisdom ($X = 4.24$), to see usefulness of Thai Wisdom, local wisdom ($X = 4.23$), and to develop technology from wisdom to be useful ($X = 4.09$).

2. For opinion in lifestyle based on Sufficiency Economy Philosophy of teachers, under jurisdiction of Khon Kaen Municipal Schools, they showed their opinion covering: 2.1) the economic aspect as : to live with balanced revenue and expenditure, to have reason in spending money, and using things because of necessity or luxury, to have money saving, 2.2) in social aspect as: to support with each other, sharing in property, physical, mental, and knowledge, to be generous, diligent, patient, 2.3) in environmental aspect: to manage the natural resource so that it could be sustainably utilized, 2.4) in cultural aspect: to see usefulness and value of Thai Wisdom, local wisdom, and select to get and distinguish the other cultures.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพปัญหาเศรษฐกิจและปัญหาสังคมไทยในปัจจุบันที่เกิดขึ้น เป็นผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่สมดุล ไม่คำนึงถึงความเหมาะสมกับบริบทของประเทศ ตลอดจนความพร้อมหรือภูมิสังคมของคนภายในประเทศ แต่พึ่งพิงความรู้ เทคโนโลยี เงินลงทุนจากภายนอกประเทศมากเกินไป และในการพัฒนานั้นได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดเศรษฐกิจทุนนิยมซึ่งมีลักษณะที่เน้นการบริโภค การแสวงหาผลประโยชน์สูงสุด เน้นการแข่งขันและวัดความสำเร็จด้วยความมั่งคั่งที่เป็นตัวเงิน ตลอดจนความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร ที่ไร้พรมแดน ทำให้วัฒนธรรมจากภายนอกประเทศเข้าสู่สังคมไทยโดยขาดความรอบรู้ที่จะกลั่นกรองที่ดี ได้ส่งผลกระทบต่อคุณค่าความเชื่อของคนในประเทศ (วิทยากร เชียงกูล, 2548) ขณะเดียวกันพฤติกรรม

การดำรงชีวิตและการปฏิสัมพันธ์ของคนก็เปลี่ยนไป มีค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้น วัตถุนิยมและการบริโภคนิยมมากขึ้น ความเป็นอยู่ การแต่งกายและการบริโภคอย่างฟุ่มเฟือย กระทั่งต่อวิถีชีวิตทำให้คนมีความสะดวกมากขึ้น แต่มีความสุขลดลง บางคนมีรายได้ไม่พอรายจ่าย มีหนี้สินเพิ่มขึ้น และความสัมพันธ์ของคนลดน้อยลง ขาดคุณธรรมจริยธรรมทางด้านจิตใจ ตลอดจนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นบางอย่างได้เปลี่ยนไป จากปัญหาดังกล่าว แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงได้ถูกบรรจุอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในส่วนที่ 3 แนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา 78 (1) บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคำนึงถึง ผลประโยชน์ของประเทศ

ชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ ดังนั้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงได้ถูกนำมาใช้เป็น กรอบแนวความคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ได้ัญเชิญแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน ในฐานะที่คนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาและในฐานะผู้ได้รับประโยชน์หรือได้รับผลกระทบโดยตรงจากการพัฒนา ขณะเดียวกันก็มุ่งการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความเป็นอยู่ที่ดี แต่การพัฒนาดังกล่าวยังขาดความสมดุล ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 10 ยังคงยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการกล่าวถึงและเป็นที่ยอมรับในสังคมไทยมากขึ้น เมื่อมีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ทุกภาคส่วนของสังคม ซึ่งการขับเคลื่อนก็มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างกระแสสังคมให้มีการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิดหรือส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในลักษณะที่สอดคล้องกับหน้าที่และบทบาทของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม และสามารถนำไปสู่การปลูกฝัง ปรับเปลี่ยนจิตสำนึกและกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นโยบายของรัฐบาลซึ่งได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาสังคมโดยองค์รวมเน้นไปที่การส่งเสริมความรัก ความสามัคคี ความสมานฉันท์ของคนไทยในชาติ ปฏิรูปสังคมไทยให้อยู่เย็นเป็นสุข ปฏิรูปการศึกษาโดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ พัฒนาสุขภาวะของประชาชนให้ครอบคลุมทั้งทางกาย จิต สังคม และปัญญา สร้างความเข้มแข็งของทุกชุมชนท้องถิ่นให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีสันติสุขอย่างยั่งยืน ด้วยการนำแนวพระราชดำริเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง

มากำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานต่าง ๆ ในส่วนของสถานศึกษาให้ดำเนินการตามบริบทของแต่ละสถานศึกษานำเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ ผสมผสานไปกับการเรียนการสอนปกติอย่างสอดคล้องไม่แปลกแยก ครูเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เป็นคนที่มีคุณค่าและมีความเสียสละในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของประเทศให้มีคุณภาพ เป็นผู้ถ่ายทอดความรัก ความรู้ และเป็นผู้ที่กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม หากครูจะถ่ายทอดหรือต้องการให้นักเรียนของตนเป็นอย่างใด ครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องนั้น ๆ เสียก่อน เด็กมักเลียนแบบอย่างดูและฟังในสิ่งที่ครูเป็น เพราะหน้าที่ของครูประการแรก คือ ส่งเสริมความรู้โดยถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพแก่ลูกศิษย์ ประการที่สอง ชี้นำรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ดีให้แก่ศิษย์ ครูจึงเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญ ในการถ่ายทอดความรู้ ปลูกฝังสร้างค่านิยมจากการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมุ่งเน้นให้ครูหันมาดำเนินชีวิตตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง จนสามารถเป็นแบบอย่างให้ผู้เรียนไปพร้อมกับการถ่ายทอดความรู้ตามหลักสูตร มีการส่งเสริมครูต้นแบบที่ดำเนินชีวิตตามแนวทางนี้ให้เป็นที่รู้จัก โดยการ ไม่ก่อกวน ไม่ใช้จ่ายเกินตัว มีการออมทรัพย์ รวมถึงการส่งเสริมการทำอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ โดยไม่กระทบต่อการปฏิบัติภารกิจครู (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2550)

ในปัจจุบันครูอยู่ในสภาพแวดล้อมการพัฒนาทางเศรษฐกิจการเมืองแบบแข่งขันหาเงินเพื่อการบริโภคมากขึ้น ค่าครองชีพที่สูงขึ้น เงินเดือนไม่พอใช้จ่ายในการครองชีพ ครูร้อยละ 90 เป็นหนี้มาก ครูต้องหารายได้เสริม เช่น สอนพิเศษ ขายสินค้าทางตรง ขายประกันชีวิต แต่ส่วนหนึ่งเพราะครูมีค่านิยมที่บริโภคสูงเกินฐานะ เช่น การซื้อรถยนต์ ซื้อเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แบบผ่อนส่งหรือเอาไปลงทุนทำงานหารายได้เสริม ทำให้การสอนในชั้นเรียนมีคุณภาพลดลง ความเอาใจใส่และคุณธรรมของครูลดลงจำนวนมาก ปัญหานี้เกิดขึ้นทั้งในกลุ่มครูอาจารย์ทุกระดับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549) บางคนมาจากครอบครัวที่อึดคัตฐานะพื้นฐานไม่ดี เมื่อเกิดปัญหาหรืออุปสรรคในชีวิต เช่น

เจ็บไข้ได้ป่วย ประสบปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย หรือบางครั้งต้องจำเป็นใช้รถ ก็จะทำให้ตกอยู่ในบ่วงของหนี้สินได้ง่าย ส่วนอีกประเภทหนึ่งคือผู้ที่ไม่มีระมัดระวังเรื่องการใช้จ่าย ใช้จ่ายเกินความสามารถในการหารายได้ ทำให้เกิดปัญหาหนี้สิน (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม, 2551) ปัญหาหนี้สินครู ถือได้ว่ามีผลลบต่อภาพพจน์ของครูในภาพรวมทำให้ครูขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความมั่นใจ คุณภาพในการสอนลดลง ส่งผลให้ผลผลิตทางการศึกษา ขาดคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549)

เนื่องจากปัญหาหนี้สินเกิดขึ้นกับครูทุกระดับ รวมถึงครูที่สังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่นอาจมีสาเหตุมาจากครูอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมการพัฒนาทางเศรษฐกิจแบบแข่งขันหาเงินเพื่อการบริโภคมากขึ้น ซึ่งในเขตอำเภอเมืองขอนแก่นซึ่งถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางความเจริญของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการขยายตัวทางด้านประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต้องประสบกับปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ค่าครองชีพที่สูงขึ้น ทำให้ครูต้องดำเนินชีวิตแบบแข่งขันในการประกอบอาชีพ มีภาระหน้าที่ที่งานเพิ่มขึ้น ทั้งในการสอน การดำรงชีวิตและการดูแลครอบครัว ค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านที่อยู่อาศัย การบริโภค บางครั้งรายรับไม่พอกับรายจ่าย จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษารูปแบบดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรมของครู โดยเฉพาะครูเทศบาลนครขอนแก่นซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญในการนำแนวคิดและการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จนสามารถเป็นแบบอย่างให้ผู้เรียนไปพร้อมกับการถ่ายทอดความรู้ตามหลักสูตรที่ได้บรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ โดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ฝึกฝนให้เด็กและเยาวชนคิดวิเคราะห์เป็นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างค่านิยมในการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความพยายามดังกล่าวจะได้ผลก็ต่อเมื่อครูเห็นคุณค่า มีความศรัทธา และมีแรงจูงใจในการดำเนินชีวิตสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวิธีดำเนินการวิจัยโดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร คือ พนักงานครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น ปีการศึกษา 2552 จำนวน 499 คน โดยการใช้ตารางสำเร็จของเครจซี่และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) และใช้การเทียบบัญญัติไตรยางศ์ เนื่องจากจำนวนประชากรไม่ตรงตามตารางที่กำหนด ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 216 คน และผู้วิจัยผู้กำหนด สัดส่วนตัวอย่างร้อยละ 43 ของประชากร ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างโดยกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของประชากรและได้กลุ่มตัวอย่าง 249 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้รูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาพอเพียงของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่นด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2552 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) สอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เพศ อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา รายได้ รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน สถานที่พักอาศัย การมีหนี้สิน การกู้ยืมเงิน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ของครูสังกัด

โรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ที่ให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน

ผู้วิจัยนำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของ ข้อคำถามแต่ละข้อของแต่ละด้านกับประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น แล้วหาผลรวมของคะแนนในแต่ละข้อของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด เพื่อดูดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Concurrence : IOC) โดยข้อคำถามแต่ละข้อจะต้องได้ค่าตั้งแต่ 0.50-1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด ที่โรงเรียนเทศบาลเมืองพล และโรงเรียนเทศบาลพลประชานรงค์ อำเภอเมืองพล จังหวัดขอนแก่น เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาและเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบถามและนำผลมาวิเคราะห์โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .91

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการขออนุญาตและความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล จำนวน 249 ชุด ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยไปด้วยตัวเอง โดยประสานงานผ่านทางเจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียน และชี้แจงการกรอกแบบสอบถามและทางโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยติดต่อนัดหมายกับเจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียนในการรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง หากทางโรงเรียนยังเก็บแบบสอบถามได้ไม่ครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ ดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองจนได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 249 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของ ผู้กลุ่มตัวอย่าง และตอนที่ 2 รูปแบบดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการแจกแจง

ความถี่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง และวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามปลายเปิด ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์เนื้อหา สรุปประเด็น ประกอบความเรียง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1) ด้านเศรษฐกิจ การดำเนินชีวิตตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ลำดับค่าใช้จ่าย มีการประหยัดด้านการอุปโภค บริโภค ($\bar{x}$ = 4.04) มีการออมเงินและมีสวัสดิการ ($\bar{x}$ = 4.03) ประกอบอาชีพโดยการพึ่งตนเอง ($\bar{x}$ = 3.89) และ มีการวางแผนรายรับรายจ่าย ($\bar{x}$ = 3.66)

2) ด้านสังคม การดำเนินชีวิตที่สอดคล้องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคมในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว ($\bar{x}$ = 4.26) มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ($\bar{x}$ = 4.26) มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน เพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารและครอบครัว ($\bar{x}$ = 4.20) และมีส่วนร่วมและช่วยเหลือสังคม ($\bar{x}$ = 4.16)

3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ ($\bar{x}$ = 4.15) เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{x}$ = 4.13) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x}$ = 4.13) และรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบคอบ ($\bar{x}$ = 4.09)

4) ด้านวัฒนธรรม การดำเนินชีวิตตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านวัฒนธรรมในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้

รู้จักเลือกรับและแยกแยะวัฒนธรรมอื่น ๆ ($\bar{x} = 4.30$) มีส่วนร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.24$) เห็นประโยชน์และคุณค่าของภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.23$) พัฒนาเทคโนโลยี จาก ภูมิปัญญาก่อให้เกิดประโยชน์ ($\bar{x} = 4.09$)

5) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูสังกัด โรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่นมีความคิดเห็นที่ครอบคลุม ทั้งด้านเศรษฐกิจคือ การดำรงชีวิตโดยรายได้สมดุลกับ รายจ่าย มีเหตุผลในการใช้จ่ายเงิน มีเหตุผลในการใช้ของ เพราะจำเป็นหรือฟุ่มเฟือย มีการออมเงิน ด้านสังคม คือ การที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งปันกำลังทรัพย์ กำลังกาย กำลังใจ และกำลังความรู้ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเพียร มีความอดทน ด้านสิ่งแวดล้อมคือการ จัดการกับทรัพยากรธรรมชาติให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ อย่างยั่งยืน ด้านวัฒนธรรมคือเห็นคุณค่าในความเป็นไทย เห็นประโยชน์และคุณค่าของ ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญา ท้องถิ่น รู้จักเลือกรับและแยกแยะวัฒนธรรมอื่น ๆ

2. อภิปรายผลการวิจัย

1) การดำเนินชีวิตที่สอดคล้องหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 4 ด้าน

(1) การดำเนินชีวิตที่สอดคล้อง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจพบว่า ครูส่วนใหญ่มีการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในด้านการลดค่าใช้จ่าย การประหยัด การออมเงิน การประกอบ อาชีพโดยการพึ่งตนเอง อาจสืบเนื่องจากเป็นบุคลากรซึ่ง จะต้องมีการอบรม ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงบ่อยครั้ง รวมทั้งครูยังเป็นหนึ่งใน การขับเคลื่อนนโยบายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ สถานศึกษา นักเรียนและในท้องถิ่นของตนเอง จึงมีความ เข้าใจและสามารถปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่การดำเนินชีวิตที่สอดคล้อง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับการวางแผนรายรับรายจ่ายในประเด็นการจัดทำบัญชี รายรับ-รายจ่ายในครอบครัวมีการปฏิบัติปานกลาง ซึ่ง

ขัดแย้งกับเป้าหมายของกรมพัฒนาชุมชน (2548) ที่ว่า การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงระดับหมู่บ้าน เป้าหมาย ที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งคือรณรงค์ให้ครัวเรือนจัดทำบัญชี รายรับ-รายจ่าย ในครัวเรือน เช่นเดียวกับคณะกรรมการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2547) ที่ว่าการสร้างขบวนการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในระดับครัวเรือนมี เป้าหมายที่สำคัญ คือต้องประชาสัมพันธ์ให้ครัวเรือน รู้จักจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในครัวเรือน ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ ดังนั้นเรื่องสำคัญที่ต้องให้ครูตระหนัก ในการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายและนำไปปฏิบัติอย่าง แท้จริง

(2) การดำเนินชีวิตที่สอดคล้องหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม พบว่า การดำเนิน ชีวิตที่สอดคล้องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม โดยภาพรวมและรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อ แยกเป็นรายข้อจะพบว่าด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว คือปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทในครอบครัวได้ดี ด้านความ สัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานสามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ ดี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อนร่วมงาน มีการช่วยเหลือ แบ่งปันสิ่งของในยามที่เพื่อนร่วมงานต้องการตามกำลัง และอึดภาพของตนเอง เป็นที่ไว้วางใจของเพื่อนร่วมงาน ได้ เข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และช่วยเหลือ สังคมทั้งร่างกายและกำลังทรัพย์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น เพราะในโรงเรียนมีกิจกรรมที่ทุกคนสามารถปฏิบัติ ร่วมกันได้ และเกิดการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ตลอดจนโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นอยู่ภายใต้ การปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลนครขอนแก่นซึ่งมี ความใกล้ชิดกับชุมชน มีการช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสและ ผู้ที่ประสบความเดือดร้อน มีการจัดกิจกรรมต่อต้านยา เสพติด การเสริมสร้างสุขภาพ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ซึ่งจะช่วยสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้น และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

(3) การดำเนินชีวิตที่สอดคล้อง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ ในระดับมาก พบว่า มีการใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมและ

สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตระหนักในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรอบคอบคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่คนให้ความสำคัญ และมีการรณรงค์ให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะภาวะโลกร้อนที่ทุกคนให้ความสำคัญ จึงทำให้ครูจำเป็นต้องมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนและร่วมกันปฏิบัติในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาประทีป พรหมสิทธิ์ (2545) ได้ศึกษาวิเคราะห์เชิงปรัชญาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า การดำเนินชีวิตในสังคมมี 2 ระดับ คือระดับสามัญทั่วไป เป็นชีวิตของผู้ครองเรือนต้องอยู่ในระเบียบของสังคม ยอมรับระบบเศรษฐกิจที่สังคมสร้างขึ้นด้วยความเข้าใจ ส่วนอีกระดับหนึ่งคือ บรรพชนที่ไม่ดำเนินชีวิตไปตามระบบแบบแผนเศรษฐกิจ เพราะไม่มีกิจกรรมทางวัตถุ หากว่าจำเป็นไม่พึงคิดเป็นกำไรหรือขาดทุน เข้าใจในชีวิตจิตใจของตนเองและธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างเข้าใจ และเป็นขั้นตอนซึ่งจะทำให้การจัดการเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(4) การดำเนินชีวิตที่สอดคล้องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านวัฒนธรรมโดยภาพรวม และรายชื่อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก พบว่า มีการรู้จักเลือกรับและแยกแยะวัฒนธรรมอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีส่วนร่วมอนุรักษ์และสืบทอดประเพณี และวัฒนธรรมไทยที่ชุมชนจัดขึ้น เห็นประโยชน์และคุณค่าของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นตลอดจนมีการถ่ายทอดภูมิปัญญาให้แก่บุตรหลานและคนรุ่นใหม่ต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาของเทศบาลนครขอนแก่น มีการส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมภายในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กุลวดี ล้อมทอง วีระ ภัทรานนท์ (2550) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของบุคลากรสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์พบว่า มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับตนเองและการประยุกต์ใช้กับครอบครัว คือ สามารถ

จัดสรรรายได้ให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายและยังมีเหลือเก็บออม มีการใช้เหตุผลเพื่อแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ เตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เสริมสร้างความรู้ควบคู่เทคโนโลยีทันสมัยและเน้นเรื่องความซื่อสัตย์ และการประยุกต์ใช้กับการทำงาน

2) ความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า มีความคิดเห็นที่ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจคือ การดำรงชีวิตโดยรายได้สมดุลกับรายจ่าย มีเหตุผลในการใช้จ่ายเงิน มีเหตุผลในการใช้ของเพราะจำเป็นหรือฟุ่มเฟือย มีการออมเงิน ด้านสังคมคือการที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งปันกำลังทรัพย์ กำลังกาย กำลังใจ และกำลังความรู้ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเพียร มีความอดทน ด้านสิ่งแวดล้อมคือ การจัดการกับทรัพยากรธรรมชาติให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน ด้านวัฒนธรรมคือ เห็นคุณค่าในความเป็นไทย เห็นประโยชน์และคุณค่าของ ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักเลือกรับและแยกแยะวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการได้รับรู้ข่าวสาร ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจากการอบรม การสัมมนา ตลอดจนการได้รับข่าวสารหรือการที่ครูเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียนและคนในชุมชน ทำให้ครูตระหนักในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากยิ่งขึ้นและเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสภาพปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาทางด้านวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิเดช นิลสัมฤทธิ์และมนตรี เกิดมีมูล (2548) ได้ศึกษาการดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องของความสามารถในการพึ่งตนเองใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ พบว่า มีความสามารถพอเพียงครบทุกด้านแม้ว่าจะอยู่ระดับที่ไม่สูงนัก ถือได้ว่า

มีจิตสำนึกในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมากพอสมควร และมีการดำเนินชีวิตสอดคล้องกับแนวทางปรัชญาของระบบเศรษฐกิจพอเพียงค่อนข้างมากถึงมากและต่อเนื่องและสอดคล้องกับงานวิจัยสายน้ำผึ้ง (2547) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา สมาชิกเสถียรธรรมสถาน พบว่าสมาชิก ได้รับข้อมูลเศรษฐกิจพอเพียงเป็นส่วนใหญ่และเห็นด้วยในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือทั้งด้านการรับรู้ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ และด้านการนำไปประยุกต์ใช้ โดยสมาชิกทั่วไปมีความคิดเห็นว่า รัฐบาลควรให้การส่งเสริมสนับสนุนในด้านงบประมาณ และบุคลากรในการจัดทำโครงการและการฝึกอบรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ประชาชนทั่วไปเกิดความรู้สึกความเข้าใจที่ลึกซึ้ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1) จากผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการจัดเจ้าหน้าที่เข้าไปให้ความรู้ความเข้าใจ พร้อมทั้งอธิบายถึงประโยชน์และความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอ

2) จากการวิจัยพบว่าการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม

เพื่อให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและมีการปฏิบัติในระดับมากยิ่งขึ้นและเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแก่นักเรียนและคนในชุมชน ควรมีความร่วมมือกันระหว่างครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นและครูในโรงเรียนอื่นๆ เพื่อประชาสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นที่รู้จักอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น บุคลากรและนักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

3) จากการวิจัยพบว่าการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครขอนแก่นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” ควรมีการจัดโครงการเพื่อการเรียนรู้และยกย่องผู้ที่เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหลายสาขาอาชีพ

4) ควรมีการจัดเวทีเสวนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูเทศบาลนครขอนแก่นกับบุคคลอาชีพอื่น เพื่อสะท้อนความคิดและเพื่อเป็นแนวทาง เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจริงในเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลในลักษณะการสัมภาษณ์บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจริงของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลระหว่างจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). 6 เดือนแห่งการขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษา: รวมพลังปัญญา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). **หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ทำอย่างไรให้สัมฤทธิ์ผล.** การศึกษาวันนี้รายสัปดาห์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 315 (340) วันที่ 11-18 มกราคม 2550.
- กุลวดี ล้อมทอง วีระภัทรานนท์. **การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต :** บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นพระมหาประทีป พรหมสิทธิ์. _____ . (2545). **การศึกษาวิเคราะห์เชิงปรัชญาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง.** รายงานการศึกษานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม. (2551). **การบรรยาย “เจตนารมณ์อันแน่วแน่ต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2548 ของสมาคมเครือข่ายพัฒนาชีวิตครู (ประเทศไทย).** ค้นเมื่อ 10 กันยายน 2551, จาก <http://209.85.175.104/search?q=cache:u8eWstqDyYsJ:gotoknow>
- วิทยากร เชียงกุล. (2548). **เศรษฐกิจไทย ปัญหาและทางแก้.** กรุงเทพฯ: สายธาร
- สายน้ำผึ้ง รัตนงาม. (2549). **ความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาสมาชิกเสถียรธรรมสถาน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554). กรุงเทพฯ
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). **รายงานสภาวะการศึกษาไทยปี 2547 – 2548 รากเหง้าของปัญหาและแนวทางการแก้ไข.** กรุงเทพฯ